

BASES DE LA COMUNICACIÓ I ÈTICA

Dades generals

- **Descripció** L'assignatura Bases de Comunicació i Ètica té com a objectius la potenciació de les habilitats de la comunicació verbal i no verbal amb el pacient, la família i l'entorn sanitari i la integració de l'ètica i els valors professionals de la fisioteràpia en la pràctica professional.
- **Crèdits ECTS:** 6 Bàsica
- **Idioma principal de les classes:** Català / Castellà
- **S'utilitza oralment la llengua anglesa en l'assignatura:** 5%
- **S'utilitzen documents en llengua anglesa:** 35%
- **Durada:** Anual
- **Curs:** 1r
- **Professorat:** JAVIER SANTILLANA RUIZ i MARTA HERNÁNDEZ HERRERO

Competències

Competències Específiques

A8-Analitzar la teoria de la comunicació i de les habilitats interpersonals.

A12-Identificar els canvis estructurals, fisiològics, funcionals i de conducta que es produeixen com a conseqüència de la intervenció de la fisioteràpia.

A25-Valorar l'estat funcional del pacient, considerar els aspectes físics, psicològics i socials per això s'ha de: a) rebre el pacient, recollir i valorar les dades subjectives manifestades pel pacient i / o les persones significatives del seu entorn; b) aplicar els procediments adequats de valoració en fisioteràpia, la qual cosa inclou executar les proves elèctriques i manuals destinades a determinar el grau d'afectació de la innervació i de la força muscular, les proves per determinar les capacitats funcionals, l'amplitud del moviment articular i les mesures de la capacitat vital; c) identificar les dades i descriure les alteracions, limitacions funcionals i discapacitats trobades reals i potencials, d) registrar de forma sistemàtica les dades significatives de la informació recollida i expressar-de forma correcta en la història clínica de fisioteràpia.

A32-Intervenir en els àmbits de promoció de la salut i prevenció de la malaltia. Això inclou, entre altres, identificar els factors socials i econòmics que influeixen en la salut i en l'atenció a la salut, dissenyar i realitzar activitats de prevenció de la malaltia i promoció de la salut, assessorar en l'elaboració i execució sobre polítiques d'atenció i educació en l'àmbit de la fisioteràpia, identificar riscos i factors de risc, avaluar i seleccionar els usuaris que poden beneficiar-se de les mesures preventives, proporcionar educació sanitària a la població en els diversos àmbits: familiar, escolar, esportiu, laboral i d'oci, planificar, establir i aplicar exercicis, postures i activitats en programes de prevenció de la salut, col·laborar amb els serveis dedicats al desenvolupament de la salut i ser un agent de salut, participar en els programes educació maternal, pediàtrica, geriàtrica, escolar, laboral, esportiva, de l'adolescent, sexual i d'educació especial, assessorar en programes d'educació per a la salut, dissenyar i ensenyar els diferents mitjans de prevenció de les alteracions funcionals, de control per mitjans físics del dolor i, específicament, en relació amb la higiene postural, les situacions de pèrdua de mobilitat i les fases agudes àlgids i aconsellar sobre tot això.

Competències Transversals

B4-Treballar de forma autònoma amb responsabilitat i iniciativa.

B5- Treballar en equip de forma col·laborativa i responsabilitat compartida en un equip de caràcter interdisciplinari mostrant habilitats en les relacions interpersonals.

B6-Comunicar informació, idees, problemes i solucions de manera clara i efectiva en públic o en àmbits tècnics concrets.

B11- Manifestar discreció, utilitzant de forma adequada la informació de què disposa, preservant la dignitat del pacient.

Competències Nuclears

C2-Utilitzar de manera avançada les tecnologies de la informació i la comunicació.

C3-Gestionar la informació i el coneixement.

C4-Expressar-se correctament de manera oral i escrita en una de les dues llengües oficials.

C5-Comprometre amb l'ètica i la responsabilitat social com un ciutadà i com a professional

Resultats d'aprenentatge

1- Raonar les possibles dificultats en la relació amb el pacient.

2- Iniciar-se en el camp de la relació fisioterapeuta-pacient, incorporant coneixements de comunicació interpersonal i d'empatia.

3- Significar el paper del fisioterapeuta i sanitaris en general, com a "persones comprensives" dels pacients i dels seus problemes.

4- Desenvolupar la necessitat de comunicar i les capacitats d'atenció i concentració necessàries per entendre els missatges del pacient.

5- Exercitar el silenci, com una eina útil per lluitar contra les interpretacions precipitades, els prejudicis i el desig de donar consol immediat.

6- Prendre consciència per no imposar al pacient que hauria de pensar o no pensar i que hauria de sentir o no sentir.

Continguts

ÈTICA

Tema 1 . Conceptes generals sobre ètica .

Tema 2 . Història de la Bioètica : Origen de l'ètica mèdica occidental

Tema 3 . Principis ètics

Tema 4 . Valors professionals

Tema 5 . Els conflictes ètics en la pràctica professional .

Tema 6 . El secret professional

Tema 7 . El dret a la informació

Tema 8 . La mort digna . L'actitud dels fisioterapeutes davant la mort .

Tema 9 . Bioètica i cultura del cos .

Tema 10 . Ètica i Política . Gènere i multiculturalisme .

Tema 11 . Recursos i serveis de salut . Justícia social i equitat en salut . Accés als serveis de fisioteràpia : Procés històric i qüestions actuals .

Tema 12 . Identitat professional en fisioteràpia i compromís ètic .

Tema 13 . Dilemes ètics en la pràctica professional de fisioteràpia : àmbit assistencial .

Ètica en la pràctica clínica . Les bones pràctiques . Raonament ètic i presa de decisions . Relacions entre professionals sanitaris . Prevenició i promoció de la salut .

Tema 14 . Dilemes ètics en altres entorns assistencials : Ètica i esport .

Tema 15 . Dilemes ètics en la pràctica professional de fisioteràpia : àmbit docent . Ètica i educació per a la salut .

Tema 16 . Dilemes ètics en la pràctica professional de fisioteràpia : àmbit gestió . Ètica de les organitzacions . Compromís ètic i qualitat .

Tema 17 . Dilemes ètics en la pràctica professional de fisioteràpia : àmbit recerca . Els comitès de bioètica en la investigació .

Tema 18 . Associacionisme . Codi deontològic de la Fisioteràpia .
 Tema 19 . Ètica de la recerca

COMUNICACIÓ

Tema 20 . El malalt i la seva malaltia considerat individualment
 Tema 21 . La família i l'entorn .
 Tema 22 . Les habilitats de comunicació . Concepte de comunicació . Models de comunicació
 Tema 23 . La comunicació verbal i no verbal .
 Tema 24 . Àmbits de la comunicació en Fisioteràpia i l'entrevista clínica de Fisioteràpia .
 Tema 25 . Fases de l'entrevista clínica
 Tema 26 . L'informe clínic

SEMINARIS

Seminari 1-4 . Seguiment i elaboració d'un informe biopsicosocial .
 Seminari 5-6. Cas sobre dilemes ètics

Activitats

Tipus d'activitat	Hores amb professor	Hores sense professor	Total
Classes magistrals	26	37.5	63.5
Seminaris	12	20	32
Pràctiques al laboratori	15	34.5	49.5
Proves d'avaluació	5	0	5
Total	58	92	150

Tipus d'activitat

Activitats introductòries
 Classes magistrals
 Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària
 Classes pràctiques a l'aula d'informàtica
 Treballs
 Atenció personalitzada
 Proves d'avaluació

Les dades que apareixen a la taula de planificació són de caràcter orientatiu, considerant l'heterogeneïtat de l'alumnat.

Avaluació i qualificació

Activitats d'avaluació

Activitat	Competència	Descripció de l'activitat	%
-----------	-------------	---------------------------	---

AE1-Proves escrites	A8	- Examen tipus test (4 opcions, només una correcta, la correcta suma 1 punt, la incorrecta resta 0.33 del total de preguntes, la no contestada ni suma ni resta)	40%
	A12		
	A25		
	A32		
AE2-Proves orals	C4	Exposició oral del treball realitzat sobre temes ètics, on es valorarà el disseny, l'exposició, el temps, l'explicació de les diferents parts del treball i la bibliografia utilitzada i referenciada.	30%
	A8		
	A12		
	A25		
	A32		
	B4		
	B6		
	C2		
	C3		
	C4		
AE3-Resolució de problemes, exercicis a l'aula ordinària	C5	Avaluarà l'assistència, participació i treball realitzat en cada sessió	10%
	A8		
	A12		
	A25		
	A32		
	C2		
	C3		
AE4-Fòrum de discussió	C4	Seminari vídeo fòrum.	10%
	C5		
	B4		
	B6		
	C2		
	C3		
AE5-Trabajos	C4	S'avaluarà l'estructura, contingut i realització d'un consentiment informat i composició dels comitès de bioètica.	10%
	C5		
	A8		
	A12		
	A25		
	A32		
	B4		
	B6		
	C2		
C3			
C4			
C5			

AE1 40% (classes magistrals), AE2 el 30% (seminaris) i AE3 + AE4 + AE5 30% (Pràctiques) de la nota final.

Qualificació

AVALUACIÓ CONTÍNUA:

- És imprescindible haver assistit al 80% de les classes per acollir-se a aquesta modalitat.
- Cal aprovar cada una de les parts (AE1, AE2, AE3, AE4 i AE5) amb una nota igual a 5 o superior per poder fer mitjana i d'aquesta manera aprovar l'assignatura en aquesta modalitat.

AVALUACIÓ FINAL:

- L'alumnat que no ha assistit al 80% de les sessions pràctiques, ha de fer l'examen final en el que s'avalua el contingut teòric i pràctic (a través d'un examen tipus test, 4 opcions, només una correcta, la correcta suma 1 punt, la incorrecta resta 0.33 del total de preguntes, la no contestada ni suma ni resta).

- L'alumnat que no hagi superat cadascun dels apartats de l'avaluació continuada haurà de presentar-se a l'examen final (a través d'un examen tipus test, mateix tipus que a l'avaluació contínua)

Criteris específics de la nota No Presentat:

Es considerarà un alumne no presentat aquell que no es presenti a l'avaluació final no havent superat l'avaluació contínua.

Bibliografia

Diego Gracia. Fundamentos de bioética, 2^a ed. Ed Triacastella, Madrid, 2007.

ISBN: 978-84-95840-18-9

AzucenaCouceiro. Bioética para clínicos, Ed. Triacastella, Madrid, 1999.

ISBN: 84-921418-9-1

Adela Cortina. Ética mínima, 13^a ed. Ed. Tecnos, Madrid, 2008.

ISBN: 978-84-309-4714-0

Aristotelis. Ética a Nicómaco, 5^a ed. Alianza editorial, Madrid, 2007.

ISBN: 978-84-206-3928-4

Francesc Abel. Bioética: Orígenes, presente y futuro. Fundacion Mapfre, Madrid, 2008.

ISBN: 9788498440447

LinoCiccone. Bioética: Historia, Principios, Cuestiones. Ed. Palabra, Madrid, 2005.

ISBN: 84-8239-899-7

James Childress y TOM Beauchamp. Principios de éticabiomédica. Ed. Masson, Barcelona, 2005.

ISBN: 9788445804803

David Thomas Y ThomasineKushner. De la vida en la muerte: ciencia y bioética.

Ed.CambridgeUniverstyPress España, 1999.

ISBN: 9788483230732

Armando Garduño. Bioética: temas de pediatría. Ed. McGrawHill / Interamericana, 2001.

ISBN: 978-970-10-3229-9

Baptiste S, Solomon P. Developingcommunicationskills. In: Baptiste S, Letts L, editores. Innovations in Rehabilitation Sciences Education: preparingleaders for thefuture: Springer Berlin Heidelberg; 2005. p. 135-145.

Borrell y Carrió F. Manual de entrevista clínica: para la atenciónprimaria de salud. Barcelona: Doyma; 1989.

Borrell y Carrió F. Entrevista clínica: manual de Estrategiasprácticas. Barcelona: SEMFYC, Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria; 2004.

Clèries X editor. La comunicació. Una competenciaesencial para los profesionales de la salud.

Barcelona: Masson; 2006.

Complementaria

French S, Sim J. Fisioterapia, un enfoque psicosocial. Madrid: McGraw-HillInteramericana; 2006.

García Pérez, R.; Gallego, T.; Rebollo, J. (2007). Bases teóricas y Fundamentos de la Fisioterapia. Madrid: Editorial Médica Panamericana.

Gómez Sancho M. el Hombre y el Médico ante la Muerte. Madrid: Arán, 2006.

Gómez Tomillo M, López-Ibor JJ, Gutiérrez Fuentes JA. Aspectos médicos y jurídicos del dolor, la enfermedad terminal y la eutanasia. Madrid: Unión Edito-rial, 2008

Guía. Recomendaciones éticas para las prácticas clínicas. Comisión de bioética del Consejo Estatal de Estudiantes de Medicina (CEEM), 2011.

Herranz G. Retracción de artículos en bioética: propuesta de un caso paradigmático. Cuad Bioet 2011; XXII (2ª): 151-167.

Kurtz SM, Silverman J, Draper J. Teaching and learning communications skills in medicine. 2nd ed. Abingdon, Oxon: Radcliffe; 2005.

Maitland G, Hengeveld E, Banks K, English K. Maitland. Manipulación vertebral. 7ª ed. Madrid: Elsevier; 2005.

Navarro-Valls, R. y Martínez-Torrón, J.: Conflictos entre conciencia y Ley. Las objeciones de conciencia. 2ª Edición. Iustel 2012

Ortiz-Barreda G, Vives-Cases C. Violencia contra las mujeres: el papel del sector salud en la legislación internacional. Gac Sanit 2012. Doi:10.1016/j.gaceta.2011.09.027.

Petty N, Moore AP. Exploración y Evaluación neuromusculoesquelética. Madrid: McGraw-Hill • Interamericana; 2003.

Silverman J, Kurtz S, Draper J. Skills for Communicating with patients. 2nd ed. Abingdon, Oxon: Radcliffe; 2005

Assignatures recomanades

- Bases de la documentació i educació
- Fonaments de la fisioteràpia
- Valoració de la fisioteràpia